

17 Απριλίου 2020

Καλή Ανάσταση από τις Εκδόσεις Εν Πλω!

Επιστήμες, Τέχνες & Πολιτισμός / Κοινωνιολογικά (κοινωνική πρόνοια & οικογενειακά θέματα)

Στή βραδινή ακολουθία τῆς Μ. Πέμπτης, πού ἀποτελεῖ τὸν Ὅρθρο τῆς Μ. Παρασκευῆς, παρακολουθοῦμε τὰ Πάθη τοῦ Χριστοῦ βῆμα βῆμα. Οἱ διηγήσεις τῶν Παθῶν ἀναπτύσσονται μέσω τῆς ὑμνολογίας καὶ μέσω τῶν κειμένων τῶν τεσσάρων εὐαγγελιστῶν. Αὐτὲς οἱ δευτέρες, διασπαρμένες σὲ ὅλη τὴν Ἀκολουθία, ἔχουν αὐτοτελὴ τίτλο: τὰ Δώδεκα Εὐαγγέλια. Οἱ διηγήσεις ἀρχίζουν ἀμέσως μετὰ τὸ Δεῖπνο καὶ τελειώνουν μὲ τὴν ταφή καὶ τὸ σφράγισμα τοῦ μνημείου. Περιλαμβάνουν δηλαδὴ τὰ δραματικὰ γεγονότα δύο ἡμερῶν, Πέμπτης καὶ Παρασκευῆς τῆς ἐβδομάδας ἐκείνης τοῦ ἰουδαϊκοῦ Πάσχα.

Τὸ πρῶτο εὐαγγέλιο, πού εἶναι ἑκτενές, ὀνομάζεται «Διαθήκη» καὶ περιλαμβάνει τέσσερα καὶ μισὸ κεφάλαια ἀπὸ τὸ Κατὰ Ἰωάννην εὐαγγέλιο (13,31-38, 14,1-31, 15,1-37, 16,1-33, 17,1-26, καὶ 18,1). Ἀρχίζει μετὰ τὸ Δεῖπνο καὶ τελειώνει πρὶν ἀπὸ τὴ σύλληψη τοῦ Χριστοῦ («Ταῦτα εἰπὼν ὁ Ἰησοῦς ἐξῆλθε σὺν τοῖς μαθηταῖς αὐτοῦ πέραν τοῦ χειμάρρου τῶν Κέδρων, ὅπου ἦν κῆπος, εἰς ὃν εἰσῆλθεν αὐτὸς καὶ οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ»). Πρόκειται γιὰ μιὰ σύνοψη τῆς διδασκαλίας τοῦ Χριστοῦ καὶ συγχρόνως γιὰ μιὰ ἀνάδειξη τοῦ ἔργου τὸ ὁποῖο ἀνέλαβε νὰ φέρει εἰς πέρας ὑλοποιώντας τὴ βούληση τοῦ οὐρανοῦ Πατρός. Οἱ στίχοι 31-38 τοῦ 13ου κεφ. ἀποτελοῦν εἰσαγωγή στὰ ὅσα θὰ ἀναπτυχθοῦν στὰ τρία ἐπόμενα κεφάλαια, τὰ ὁποῖα ἀντιλαμβανόμαστε ὡς παρακαταθήκη τοῦ Ἰησοῦ πρὸς τοὺς μαθητὲς του πρὸ

τοῦ θανάτου του, καὶ συγχρόνως ὡς σύνοψη τοῦ λόγου του, γι' αὐτὸ ἄλλωστε καὶ ὀνομάστηκε αὐτὸ τὸ Α' εὐαγγέλιο (ἀπὸ τὰ Δώδεκα) «Διαθήκη».

Κέντρο αὐτῆς τῆς παρακαταθήκης-διαθήκης εἶναι ἡ πρόσκληση νὰ γίνουμε Ἀγάπη: «Ἐντολὴν καινὴν δίδωμι ὑμῖν ἵνα ἀγαπᾶτε ἀλλήλους, καθὼς ἠγάπησα ὑμᾶς ἵνα καὶ ὑμεῖς ἀγαπᾶτε ἀλλήλους. Ἐν τούτῳ γινώσκονται πάντες ὅτι ἐμοὶ μαθηταὶ ἐστε, ἐὰν ἀγάπην ἔχητε ἐν ἀλλήλοις». Βρισκόμαστε στὸ ἐπίκεντρο τῆς θείας διδασκαλίας. Ἡ ἀγάπη, γιὰ τὴν ὁποία μιλάει ὁ Χριστός, δὲν ἔχει ἠθικὸ περιεχόμενο, ἀλλὰ ὀντολογικό. Πρόκειται γιὰ τρόπο ὑπάρξεως. Κριτήριο αὐτῆς τῆς ἀγάπης τὴν ὁποία καλοῦνται νὰ ἐνεργοῦν οἱ μαθητές, εἶναι ἡ ἀγάπη τοῦ Χριστοῦ: «Αὕτη ἐστὶν ἡ ἐντολὴ ἡ ἐμὴ, ἵνα ἀγαπᾶτε ἀλλήλους καθὼς ἠγάπησα ὑμᾶς. Μείζονα ταύτης ἀγάπην οὐδεὶς ἔχει, ἵνα τις τὴν ψυχὴν αὐτοῦ θῆ ὑπὲρ τῶν φίλων αὐτοῦ». Γιὰ νὰ μάθουμε ποιὸς εἶναι αὐτὸς ὁ Θεὸς τῆς ἀγάπης, πρέπει νὰ ἔρθει ὁ Υἱὸς του, νὰ γίνῃ ἕνας ἀπὸ ἐμᾶς, καὶ ὡς ἕνας ἀπὸ ἐμᾶς νὰ μᾶς τὸν ἀποκαλύψει, νὰ μᾶς ἀποκαλύψει τὸν τρόπο μὲ τὸν ὁποῖο ὑπάρχει αὐτὸς ὁ Θεός.

Στὴν Α' καθολικὴ Ἐπιστολὴ του (4,8) ὁ εὐαγγελιστὴς Ἰωάννης συγκεφαλαιώνει τὸν τρόπο ὑπάρξεως τοῦ Θεοῦ: «Ὁ Θεὸς ἀγάπη ἐστὶ»· ὄχι ὁ Θεὸς ἀγαπάει, ἀλλὰ ὁ Θεὸς εἶναι ἀγάπη. Αὐτὴ λοιπὸν τὴν ἀγάπη καταθέτει ὁ Ἰησοῦς ὡς δρόμο καὶ ὡς ὁδὸ, δηλαδὴ ὡς τρόπο ὑπάρξεως γιὰ τοὺς μαθητές του καὶ γιὰ τοὺς μαθητὲς τῶν μαθητῶν του καὶ γιὰ ὅσους πιστεύουν σ' αὐτόν.

Μὲ ἀφορμὴ τὴν ἐρώτηση τοῦ Θωμᾶ γιὰ τὴν ὁδὸ («Κύριε, οὐκ οἶδαμεν ποῦ ὑπάγεις· καὶ πῶς δυνάμεθα τὴν ὁδὸν εἰδέναί;», ὁ Χριστὸς θὰ ἀποκαλύψει ὅτι ἡ ὁδὸς (καὶ ἡ ἀλήθεια καὶ ἡ ζωὴ) εἶναι ὁ ἴδιος. Ἡ ἀπάντηση τοῦ Ἰησοῦ, μονοσήμαντη καὶ ἀποκαλυπτική, ἀνοίγει νέο δρόμο στὴν πορεία τοῦ ἀνθρώπου. Κανένας δρόμος δὲν ὀδηγεῖ στὴ σωτηρία, παρὰ μόνον αὐτὸς ποὺ ὀδηγεῖ στὴ σχέση μὲ τὸν Χριστό. Αὐ-τὸς τελικὰ εἶναι ὁ Σωτήρας τοῦ κόσμου, καὶ ἡ σχέση μαζί του εἶναι ἡ μόνη ἀλήθεια τοῦ κόσμου, καθὼς ἐπίσης εἶναι ἡ μόνη ποὺ εἰσάγει στὴν πραγματικὴ ζωὴ.

Γιὰ νὰ ἐπιτευχθεῖ ἡ θεία υἰοθεσία, ἡ θέωση, κατὰ τὴν πατερικὴ ὀρολογία, χρειάζεται ἡ σχέση μὲ τὸν Χριστό, ὄχι μόνον στὸ ἐπίπεδο τῆς πίστεως, ἀλλὰ σὲ ὑπαρξιακὸ ἐπίπεδο. Ἡ πίστη στὸν Χριστὸ καὶ κατὰ συνέπεια στὸν Πατέρα τοῦ Χριστοῦ, ἐγκαθιδρύει σχέση μὲ τὸν Θεὸ διὰ τοῦ Υἱοῦ του, δηλαδὴ παρέχει ζωὴ. Ἡ γνῶση τοῦ οὐρανοῦ Πατρὸς διέρχεται διὰ τῆς σχέσεως μὲ τὸν Θεάνθρωπο Υἱό του. Ὁ Υἱὸς-Χριστὸς μᾶς φανερώνει τὸν Πατέρα-Θεό, ποὺ σημαίνει ὅτι μᾶς συνδέει μ' αὐτόν. Ἀλλὰ καὶ ἡ ἐρώτηση τοῦ Φιλίππου («Κύριε, δεῖξον ἡμῖν τὸν πατέρα καὶ ἀρκεῖ ἡμῖν») ἐπιτρέπει στὸν Ἰησοῦ νὰ ἀποκαλύψει ὅτι ὁ ἴδιος εἶναι ἡ εἰκόνα τοῦ Πατρός («Ὁ ἑώρακὼς ἐμὲ ἑώρακε τὸν πατέρα»).

Ἀλλὰ καὶ ἡ παρουσία τοῦ Ἁγίου Πνεύματος ἐπισημαίνεται ὡς οὐσιώδης, ὄχι μόνον γιὰ τὴ θεμελίωση ἀλλὰ καὶ γιὰ ὀλοκλήρωση τοῦ σωτηριώδους ἔργου τοῦ Χριστοῦ.

Κατὰ τὴν ἀποκαλυπτικὴ ἐπισημάνση τοῦ Χριστοῦ πρὸς τοὺς μαθητὲς του, «ὁ παράκλητος, τὸ Πνεῦμα τὸ ἅγιον ὃ πέμψει ὁ πατὴρ ἐν τῷ ὀνόματί μου, ἐκεῖνος ὑμᾶς διδάξει πάντα καὶ ὑπομνήσει ὑμᾶς πάντα ἃ εἶπον ὑμῖν», ἀποκαλύπτει τὴ συνθήκη πού ὅπως γνωρίζουμε ἐγκαινιάσθηκε κατὰ τὴν ἡμέρα τῆς Πεντηκοστῆς καὶ ἐξακολουθεῖ νὰ τροφοδοτεῖ τὸν ἐκκλησιαστικὸ βίον. Τὸ «σχῆμα» πού παρουσιάζει ὁ Ἰησοῦς στοὺς μαθητὲς του εἶναι τὸ ἐξῆς: Θὰ ἔλθει ὁ Παράκλητος, αὐτὸ εἶναι τὸ Πνεῦμα τῆς ἀληθείας. Αὐτὸς θὰ σᾶς πεῖ ὅλη τὴν ἀλήθεια. Δὲν θὰ σᾶς τὴν πεῖ ἀπὸ μόνο του, θὰ σᾶς τὴν πεῖ ἐκ μέρους μου, διότι ἡ ἀλήθεια εἶμαι ἐγώ. Οὐσιαστικὰ θὰ σᾶς συνδέσει μ' ἐμένα. Δίνοντάς σας ἐμένα τὸ Πνεῦμα, σᾶς δίνει τὸν Πατέρα, γιατί ἐγὼ ὑπάρχω ἐπειδὴ ὑπάρχει ὁ Πατέρας, ἐγὼ ἀπὸ τὸν Πατέρα τὰ ἔχω πάρει ὅλα. Πρόκειται γιὰ τὸ μυστήριον τῆς υἱοθεσίας.

Τὸ εἶναι τῆς κοινωνίας (ὡς Βασιλείας τοῦ Θεοῦ) πού θὰ ἀποκαλύψει ὁ Χριστός, καὶ πού ἀνοίγει διάπλατα τὸ περιεχόμενον τοῦ σωτηριώδους ἔργου του, διατυπώνεται στὸ τέλος τῆς ἐκτενοῦς περικοπῆς τοῦ Α' εὐαγγελίου τῆς Μεγάλης Πέμπτης: ἕνας νέος λαὸς τοῦ Θεοῦ, τὰ μέλη τοῦ ὁποίου κοινωνοῦν μεταξύ τους γιατί κοινωνοῦν μὲ τὸν Χριστό, κατὰ ὁμόλογον μάλιστα τρόπο πού τὰ πρόσωπα τῆς τριαδικῆς θεότητος σχετίζονται μεταξύ τους («ἵνα ὧσιν ἐν καθὼς ἡμεῖς ἐν ἑσμεν, ἐγὼ ἐν αὐτοῖς καὶ σὺ ἐν ἐμοί, ἵνα ὧσιν τετελειωμένοι εἰς ἕνα»), κατάστασις πού τὴν ὀνομάζουμε ἀγάπη. Καταλαβαίνουμε τώρα πλήρως γιατί ὁ Υἱὸς τοῦ Θεοῦ ἔγινε Υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου, διήλθε τὰ στάδια τοῦ Πάθους καὶ ὑπέστη τὸν θάνατον τοῦ Σταυροῦ, ὅπως θὰ ἀκούσουμε ἀπὸ τὶς διηγήσεις τῶν ἄλλων ἕνδεκα εὐαγγελικῶν περικοπῶν: «ἵνα ἡ ἀγάπη ἦν ἡγάπησάς με [Πάτερ] ἐν αὐτοῖς ἧ καγὼ ἐν αὐτοῖς».

Ἐφέτος ἡ πολιτεία μᾶς κάλεσε νὰ ἀπέχουμε ἀπὸ τὸ μυστήριον τῆς ζωῆς πού ψηλαφεῖται ὡς παρουσία τοῦ Χριστοῦ καὶ κοινωνία μαζί του. Ἐπίσης μᾶς κάλεσε νὰ στερηθοῦμε τὸν ἐκκλησιασμό μας κατὰ τὴ Μεγάλῃ Ἑβδομάδα καὶ τὸ Πάσχα. Γνωρίζουμε ὅτι αὐτὴ ἡ στέρηση δὲν μᾶς ἀποξενώνει ἀπὸ τὴ σχέση μας μὲ τὸν Χριστό. Ὁ ἴδιος ἄλλωστε ἔχει ἐπισημάνει ὅτι «Οὐκ ἔρχεται ἡ βασιλεία τοῦ Θεοῦ μετὰ παρατηρήσεως, οὐδὲ ἐροῦσιν ἰδοὺ ὧδε ἢ ἰδοὺ ἐκεῖ· ἰδοὺ γὰρ ἡ βασιλεία τοῦ Θεοῦ ἐντὸς ὑμῶν ἐστίν» (Λουκ. 17,20-21). Δὲν παύει ὅμως νὰ εἶναι πόνος αὐτὴ ἡ στέρηση καὶ νὰ ἐγκαθιστᾷ ἐντός μας πένθος. Αὐτὸ τὸ πένθος μᾶς ἐπιτρέπει καὶ νὰ ξανασκεφτοῦμε τὸν δεῦτερον μακαρισμὸν τοῦ Κυρίου: «Μακάριοι οἱ πενθοῦντες, ὅτι αὐτοὶ παρακληθήσονται» (Ματθ. 5,4). Καὶ ὅπως καταθέτει ὁ ἱερὸς Χρυσόστομος, «Ὅστε εἰ θέλεις παρακαλεῖσθαι, πένθει. Καὶ μὴ νομίσης αἰνιγμα εἶναι τὸ εἰρημένον. Ὅταν γὰρ ὁ Θεὸς παρακαλῇ, κἂν μυρία νιφάδες ἐπέλθωσι λυπηρῶν, πάντων ἀνώτερος ἔση» (Εἰς Ματθαῖον, PG 57, 226). Πρόκειται γιὰ πένθος καὶ πόνον πού βάση τους εἶναι ἡ ἀγάπη τοῦ ἄλλου, ἡ ἀγάπη τῶν τέκνων τοῦ Θεοῦ. Κι ἂν αὐτὴ ἡ ἀγάπη ἔχει θυσιαστικὸ περιεχόμενον, κατὰ τὸ πρότυπον τῆς ἀγάπης τοῦ Χριστοῦ, τότε ναί, ἀντέχουμε τὸν ὅποιον πόνον μᾶς παρέχει ἡ παραμονὴ μας καὶ ἡ πολιτεία

μας μέσα στὸν κόσμο τοῦτο, μέχρι νὰ περάσουμε στὸν σαββατισμὸ τῆς ζωῆς μας
ποὺ προετοιμάζει τὴν αἰώνια ζωή.

Δημήτρης Μαυρόπουλος

Καλή Ανάσταση!

Εκδόσεις Εν Πλω